

PRIMES

[3] ZPI process praksē

Piedāvā

PRIMES
Green Public Procurement

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Pārskats

- 1) **Iepirkuma process**
- 2) Konkursa kritēriji
- 3) Pārbaude/pierādīšanas līdzekļi (atbilstības pierādījumi, verifikācija)

Iepirkuma process

Stadijas

Viens

Divi

Trīs

0. solis: Vajadzību izvērtēšana
1. solis: Iepriekšējas konsultācijas ar tirgus dalībniekiem
2. solis: Tēmas (objekta) definēšana
3. solis: Līguma nosacījumu definēšana
4. solis: Konkursa publicēšana
5. solis: Piegādātāju izvēle
6. solis: Piedāvājumu izvērtēšana (piešķiršanas kritēriji)
7. solis: Līgums ar uzvarētāju
8. solis: Līguma izpildes uzraudzība

Iepirkuma process

Pirms-iepirkuma solis

- ⊙ Kas patiešām ir nepieciešams? Kad? Cik daudz?
- ⊙ Sistēmiska pieeja, piemēram, drukāšanas pakalpojumi: vienas funkcijas printeri vai daudzfunkcionālas iekārtas?
- ⊙ Integrētā pieeja — piemēram, būvniecība (sociālā ietekme, ietekme uz klimatu, materiālu izcelsme, saikne ar vietējiem MVU).
- ⊙ Vides inovāciju potenciāla izvērtēšana — ierastā uzņēmējdarbība?
- ⊙ Sākotnējs dialogs starp iepirkuma veicējiem un gala lietotājiem ir svarīgs priekšnosacījums ilgtspējas nodrošināšanā

Iepirkuma process

Iepriekšējas tirgus konsultācijas

- ⦿ Agrīna tirgus dalībnieku (tas ir, potenciālo piegādātāju) iesaistīšana (*early market engagement*) var būt būtiska iepirkuma sagatavošanā un piegādātāju informēšanā par iepirkuma plāniem un prasībām.
- ⦿ Piemēri: uzklausiet padomus, ko sniedz neatkarīgi eksperti vai citas iestādes, vai tirgus dalībnieki (intervijas, semināri utt.).
- ⦿ Agrīna tirgus dalībnieku iesaistīšana (*early market engagement*) nedrīkst kropļot konkurenci vai pārkāpt nediskriminācijas un caurredzamības principus.

Iepirkuma process

Konkursa prasības

Prasības attiecībā uz
produktiem/pakalpojumiem

Līguma priekšmets

Tehniskā specifikācija

Piešķiršanas kritēriji

Līguma izpildes noteikumi

Varianti

Prasības piegādātājiem

Izslēgšanas kritēriji/Tehniskā
kapacitāte

Pārskats

- 1) Iepirkuma process
- 2) **Konkursa kritēriji**
- 3) Pārbaude/pierādīšanas līdzekļi
(atbilstības pierādījums)
- 4) Uzraudzība

Līguma priekšmets

Konkursa kritēriji

- ⦿ Jūs varat iegādāties **to, ko vien vēlaties**, tomēr iepirkuma tiesību akti norāda, **kā to darīt**.
- ⦿ Ievērojiet vispārējos iepirkuma principus (piemēram, nediskrimināciju, proporcionalitāti, caurredzamību).
- ⦿ Jau sākumā norādiet **ilgtspējības** mērķi un izmantojiet attiecīgus vārdus: gan juridisku apsvērumu dēļ, gan potenciālo piegādātāju “brīdināšanai”.

Līguma priekšmets

Praktiski piemēri

Energoefektīvu servera sistēmu piegāde

Konkursa izsludināšana Energy Star prasībām atbilstošiem stacionārajiem datoriem un klēpj datoriem

Ēdināšanas līgums vietējo produktu piegādei

Tehniskās specifikācijas (I)

Konkursa kritēriji

- Kritēriji nosaka **tehniskās vai funkcionālās īpašības**, kas nepieciešamas materiāliem, produktiem vai piegādei, lai nodrošinātu atbilstību līgumslēdzējas iestādes noteiktajam mērķim, piemēram:
 - Kvalitātes līmenis, vides un klimata prasību izpildes līmeņi;
 - Atbilstība visām prasībām (ieskaitot pieejamības nodrošināšanu cilvēkiem ar invaliditāti) un atbilstības novērtēšana;
 - Veiktspēja, produkta lietošana, drošība vai izmēri, ieskaitot prasības, kas piemērojamas attiecībā uz konkrēto produktu, ņemot vērā nosaukumu, ar kādu produkts tiek tirgots;
 - Testēšana un testa metodes, iepakojums, marķēšana, lietotāja instrukcijas.

Tehniskās specifikācijas (II)

Konkursa kritēriji

Izmantojiet tehniskās specifikācijas, lai norādītu prasības:

- ⦿ uzlabotam sniegunam vides jomā;
- ⦿ konkrētu specializēto materiālu izmantošanai;
- ⦿ faktoriem saistībā ar ražošanas procesu/metodēm, nodrošināšanu vai tirdzniecību.
 - Pat gadījumos, ja šādi faktori neveido daļu no produkta materiālās bāzes (piemēram, toksisko vielu nelietošana vai energoefektīvu iekārtu lietošana).
 - Šiem faktoriem jābūt sasaistītiem ar līguma priekšmetu un tiem jābūt proporcionāliem to vērtībai un mērķiem attiecībā uz ražošanas procesiem/metodēm vai konkrētu procesu citā dzīves cikla stadijā.

Tehniskā specifikācija

Praktiski testu piemēri

[Produkts] saražots/piedāvāts, izmantojot energoefektīvas iekārtas

[Produkta] piegādātāja rīcībā jābūt zema emisijas līmeņa autoparkam

Piegādātājam jāapliecina sava ekoloģiskās pārtikas politika (piemēram, energoefektīvs ēdināšanas līgums)

Atlases process (I)

Konkursa kritēriji

- ⊙ Atlases kritēriji ir balstīti uz piegādātāja piemērotību un tehniskajām spējām izpildīt attiecīgo līgumu(atbilstoši pieteikumam).
- ⊙ Jautājumi:
 - Vai uzņēmumam ir iepriekšēja pieredze ar vidi saistītu līgumu izpildē?
 - Vai uzņēmums nodarbina vai tam ir pieeja personālam ar vajadzīgo izglītību vai profesionālo kvalifikāciju, kā arī pieredze strādāt ar līgumā iekļautajām vides prasībām?
 - Vai uzņēmumam pieder vai ir pieeja vides aizsardzībai nepieciešamajam tehniskajam aprīkojumam?
 - Vai uzņēmuma rīcībā ir līdzekļi, lai nodrošinātu līgumā iekļautās vides prasības atbilstošā līmenī (piemēram, pieeja attiecīgām tehniskajām iekārtām un līdzekļiem)?

Atlases process (II)

Konkursa kritēriji

- ⊙ Publiskā iepirkuma rīkotāji var pieprasīt, lai:
 - pretendenti būtu reģistrētu kādā no profesionālajiem vai tirdzniecības reģistriem to dibināšanas dalībvalstī;
 - pretendentiem piederētu konkrēta pilnvara vai arī tiem jābūt konkrētas organizācijas biedriem, lai savā mītnes valstī varētu sniegt attiecīgo pakalpojumu.
- ⊙ Minimālajam gada apgrozījumam, kas tiek prasīts piegādātāja, nedrīkst pārsniegt divas reizes no aprēķinātās līguma vērtības.
 - Gadījumos, ja līgums ir iedalīts vairākās daļās, šis nosacījums attiecas uz katru konkrēto daļu.

Atlases kritēriji

Praktiski piemēri

Izslēgšana no dalības konkursā Vīnes konvencijas "Par ozona slāņa aizsardzību" pārkāpuma gadījumā.

Pretendentiem jābūt pietiekamai pieredzei, ko apliecina atbilstošas rekomendācijas no pēdējo piecu gadu laikā īstenotajiem līgumiem. Interesu konflikta gadījumā, kas var negatīvi ietekmēt līguma izpildi, līgumslēdzēja iestāde (publiskā iepirkuma rīkotājs) pieņem, ka pieprasītās profesionālās prasmes nav sniegtas.

Pretendentiem jānorāda konkrēti vides pārvaldības pasākumi, ko pretendents varēs īstenot šī līguma izpildes laikā.

Ekomarķējuma izmantošana (I)

Konkursa kritēriji

- ⦿ Jaunie noteikumi ļauj publisko iepirkumu organizētājiem atsaukties uz konkrētu marķējumu vai ekomarķējumu, nosakot prasības attiecībā uz vidi būvdarbiem, precēm vai pakalpojumiem, ko tie vēlas iegādāties.
- ⦿ Ja uzņēmums nav spējis iegūt attiecīgo marķējumu laikus, publisko iepirkumu veicējiem jāpieņem līdzvērtīgi marķējumi vai citi atbilstīgi pierādījumi.
- ⦿ Gadījumā, ja dažas prasības attiecībā uz marķējumu neattiecas uz līguma priekšmetu, līgumslēdzēja iestāde nedrīkst pieprasīt šo marķējumu, bet tā var noteikt tehniskās specifikācijas.

Ekomarķējuma izmantošana (II)

Konkursa kritēriji

- ⊙ Konkrētajam marķējumam jābūt saistītam ar attiecīgajiem iepērkamajiem būvdarbiem, precēm vai pakalpojumiem, tas ir, marķējumam ir tas jānorāda.
- ⊙ Marķējums nedrīkst būt saistīts ar pašu uzņēmumu vai tā politiku vispārīgi.
 - Šajā gadījumā iespējams sniegt atsauci uz konkrētajām prasībām attiecībā uz marķējumu, kas ir saistītas ar iepērkamajiem būvdarbiem, precēm vai pakalpojumiem.
- ⊙ Pārredzama procedūra
 - Jānodrošina neatkarīgu organizāciju piedalīšanās (visas attiecīgās iesaistītās puses, piemēram, valsts iestādes, patērētāji, ražotāji, izplatītāji un nevalstiskās organizācijas).
- ⊙ Balstīts uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem un pieejams visām ieinteresētajām pusēm

Piešķiršanas kritēriji (I)

Konkursa kritēriji

Izmantojiet tehniskās specifikācijas, lai nodrošinātu:

- ⊙ Jaunās iepirkumu direktīvas mudina iepirkumu rīkotājus slēgt līgumus ar "saimnieciski izdevīgākajiem piedāvājumiem", nevis vadīties tikai pēc lētākā piedāvājuma.
- ⊙ Līgumslēdzējas iestādes var vērtēt: kvalitāti, cenu, tehniskās priekšrocības, estētiskās un funkcionālās īpašības, ekoloģiskos raksturlielumus, ekspluatācijas izmaksas, izmaksu lietderību, pēcpārdošanas pakalpojumus un tehnisko palīdzību, piegādes datumu un izpildes vai pabeigšanas termiņu.

Piešķiršanas kritēriji (II)

Konkursa kritēriji

- (1) Piešķiršanas kritērijiem jābūt saistītiem ar līguma priekšmetu.
- (2) Piešķiršanas kritēriji nedrīkst dot neierobežotu izvēles brīvību (pārbaudāmību).
- (3) Piešķiršanas kritēriji nedrīkst būt atlases kritēriji (piemēram, iepriekšēja pieredze konkursos vai tehniskā un finansiālā kapacitāte).
- (4) Piešķiršanas kritērijiem jāatbilst Kopienas tiesību aktiem (piemēram, nediskriminēšanas princips).

Piešķiršanas kritēriji

Praktiski piemēri

Priekšroku dod piegādātājiem, kas piedāvā vienu specifisku marķējumu.

Papildus punktus piešķir, ja utilizācijas papīra piegādātājs izmanto atkārtoti pārstrādātu papīru biroja un higiēnas vajadzībām.

Papildus punktus piešķir, ja nepieciešamais energoefektīvais aprīkojums tiek pārvadāts ar EURO 5 transportlīdzekļiem.

Papildus punktus piešķir piegādātājam, kuru piegādes saistītas ar vismazākajām emisijām

Līguma izpildes noteikumi

- ⦿ Šos noteikumus izmanto, lai norādītu, kā jāveic līguma izpilde.
- ⦿ Noteikumiem jābūt sasaistītiem ar līguma priekšmetu.
- ⦿ Tiem jābūt norādītiem iepirkuma izsludināšanas paziņojumā vai iepirkuma dokumentos.
- ⦿ Prasības var ietvert arī ekonomiskās, vides, sociālās prasības, prasības, kas saistītas ar inovācijām un ar nodarbinātību.

Līguma izpildes kritēriji

Praktiski piemēri

Iepirkuma procedūras laikā piegādātājam jāpierāda atbilstība līguma noteikumiem

Preces jāpiegādā tā, lai izvairītos no intensīvākās satiksmes plūsmas, tādējādi samazinot piegādes ietekmi uz satiksmes sastrēgumiem

Piegādātājs paņem atpakaļ (un pārstrādā vai izmanto no jauna) jebkādu iepakojumu, kas saistīts ar attiecīgo produktu

Personāls ir apmācīts darbam, lai samazinātu ietekmi uz vidi un atbilstu vides politikai, kas noteikta attiecīgajā pilsētas ēkā, kur notiek darbi.

Pārskats

- 1) Iepirkuma process
- 2) Konkursa kritēriji
- 3) Pārbaude/pierādīšanas līdzekļi
(atbilstības pierādījums)
- 4) Uzraudzība

Pārbaudes metodes

1) Pārbaude/atbilstības pierādījums

- ⊙ Marķējumu var pieprasīt tehniskajās specifikācijās, piešķiršanas kritērijos vai līguma izpildes noteikumos kā atbilstības pierādījuma līdzekli, ar nosacījumu (skatīt arī iepriekšējos slaidus):
 - tas ir saistīts ar līguma priekšmetu;
 - tas ir piemērots, lai raksturotu darbu, piegāžu vai pakalpojumu īpašības;
 - tas ir balstīts uz objektīvi pārbaudāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem;
 - tas ir izveidots atklātā un pārredzamā procedūrā;
 - tas ir pieejams visām ieinteresētajām pusēm;
 - to izveidojusi trešā puse, pār kuru ekonomikas dalībniekam, kas piesaka marķējumu, nav izšķirošā ietekme.

Pārbaudes metodes

Pierādījumu līdzvērtība

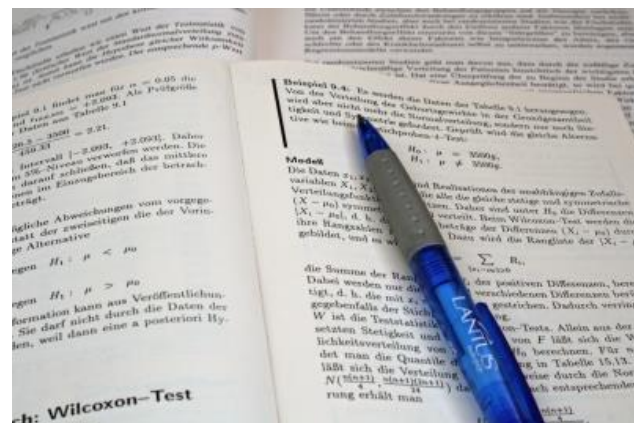
- ⊙ Lai pierādītu līdzvērtību, vajadzētu būt iespējai pieprasīt pretendentiem iesniegt trešo personu apstiprinājumus
 - Tomēr būtu jāļauj iesniegt arī citus atbilstīgus pierādījumus, piemēram, ražotāja tehnisko dokumentāciju, ja attiecīgajam piegādātājam nav piekļuves šādiem sertifikātiem vai testu ziņojumiem vai nav iespējams tos iegūt attiecīgajos termiņos, ar noteikumu, ka attiecīgais piegādātājs tādā veidā pierāda, ka būvdarbi, piegādes vai pakalpojumi atbilst tehniskajās specifikācijās izklāstītajām prasībām vai kritērijiem, piešķiršanas kritērijiem vai līguma izpildes nosacījumiem.

Pārbaude

Metodes

- Iepirkuma direktīvas 60. pantā ir atsauce uz pierādījumiem atlases kritērijos un XII pielikumā ir sniegts saraksts.
- Pieprasot konkrētus vides vadības sistēmas vai standartus, līgumslēdzējas iestādes atsaucas uz EMAS vai līdzvērtīgu dokumentu.

Pārskats

- 1) Iepirkuma process
- 2) Konkursa kritēriji
- 3) Pārbaude/pierādīšanas līdzekļi
(atbilstības pierādījums)
- 4) **Uzraudzība**

Uzraudzība

Iepirkuma process

- ⊙ Iepirkuma procesa izvērtēšanai nepieciešama efektīva uzraudzības sistēma, piemēram, zaļo iepirkumu reģistrs;
- ⊙ Uzraudzības procedūrai jāietver arī informācija par ar pirkumu saistīto lēmumu ietekmi uz vidi.
- ⊙ Vairākas ES dalībvalstis strādā pie shēmu izveides, kas palīdzētu uzraudzīt nacionālo ZPI īstenošanu;
- ⊙ Ieteicams regulārs, kvalitatīvs ZPI darbību vērtējums (šķēršļi, korigējoša darbība, uzlabojumi, nākotnes mērķi).

Uzraudzība

Iepirkuma process

- ⊙ Vides līguma noteikumi ir efektīvi tikai gadījumā, ja atbilstība šiem noteikumiem tiek pienācīgi uzraudzīta. Iespējams piemērot dažādus līguma atbilstības pārbaudes veidus:
 - ⊙ Piegādātājam var pieprasīt iesniegt atbilstības pierādījumus;
 - ⊙ Līgumslēdzēja iestāde var veikt pēkšņas pārbaudes uz vietas;
 - ⊙ Iespējams nolīgt trešo personu atbilstības uzraudzības veikšanai;
 - ⊙ Līgumā jāiekļauj attiecīgs sods neatbilstības gadījumā, kā arī atlīdzība, ja sasniegti labi rezultāti.

